

УДК 347.23

Ганна Буяджи,канд. юрид. наук, державний секретар
Міністерства юстиції України

ПІДСТАВИ ТА ПРАВОВІ НАСЛІДКИ ЗМІНИ УМОВ І ПРИПИНЕННЯ ТРАСТУ

У статті автор досліджує підстави та наслідки зміни умов і припинення трасту. Аналізуючи положення англійського законодавства та судової практики, Принципів, визначень і модельних правил європейського приватного права, а також Принципів Європейського трастового права, автор формує загальні випадки щодо можливості зміни трасту за бажанням установника, довірного власника, бенефіціара чи суду.

Ключові слова: зміна трасту, зміна умов трасту, припинення трасту, принципи, визначення та модельні правила європейського приватного права, Принципи Європейського трастового права, установник, довірчий власник, бенефіціар, суд, «непередбачуваний випадок», «компроміс», «утримання».

Постановка проблеми. Як правило, трасти створюються на досить тривалий період часу, а тому протягом його існування можуть змінитися життєві обставини, внаслідок чого може виникнути потреба в зміні умов трасту (*variation of trust terms*) або його припиненні (*termination of trust*). Названі поняття в англо-американській літературі та судовій практиці, як правило, охоплюються єдиним терміном «зміна трасту» (*variation of trust*). У зв'язку з цим постають питання: чи може конкретний траст бути зміненим або припиненим, чи може бенефіціар вимагати такої зміни чи припинення, чи це повноваження належить установнику або довірчому власнику, за яких обставин у суду існують повноваження на зміну чи припинення трасту і прийняття рішення стосовно подальшої передачі майна? Дослідження цих питань є важливим та актуальним з огляду на необхідність розуміння сторонами трасту можливих випадків, коли траст може бути змінений.

Це питання досліджується більшістю акторів, які вивчають трасти в країнах загального права. Серед інших стаття базується на роботах М. Ремджона (M. Ramjohn), Дж. Моффа-та (G. Moffat), І. МакДональда (I. McDonald), А. Стріт (A. Street) та А. Дж. Оклі (A.J. Oakley). В Україні це питання досліджувалося Р.А. Май-даником, Г.В. Онищенко та деякими іншими.

Мета статті – дослідити підстави припинення трасту безвідносно до волі сторін, а також випадки, коли він може бути змінений або припинений за бажанням установника, довірного власника, бенефіціара або на підставі рішення суду; проаналізувати наслідки припинення чи зміни умов трасту для його сторін.

Виклад основного матеріалу. Можливість унесення змін до умов трасту або його припинення залежить від виду конкретного трасту, а також від суб'єкта, за бажанням якого траст пропонується припинити чи змінити, – установника, довірного власника, бенефіціара чи суду.

Загалом можна виділити 2 групи підстав припинення трасту.

До першої групи належать підстави, які прямо не залежать від волі сторін трасту, а саме:

1) досягнення цілей, заради яких майно передавалося в довірчу власність, неможливість досягнення таких цілей (наприклад, ліквідація компанії, акції якої повинен був набути довірчий власник) або тоді, коли мета створення трасту стала незаконною чи такою, що суперечить публічному порядку. У такому разі довірчий власник має утримувати трастове майно на користь установника або його нащадків, якщо умови трасту не містять інших положень стосовно цього;

2) закінчення строку, на який створювався траст. У такому випадку довірчий власник зобов'язаний, відповідно до умов трасту, в розумний строк передати трастове майно, а також прибутки від його управління;

3) настання обставин, які, відповідно до документа про створення трасту, повинні припинити довірчу власність (наприклад, досягнення вигодонабувачем певного віку, вступ у шлюб, повернення особи, визнаною безвісті відсутньою, тощо);

4) смерть єдиного вигодонабувача – фізичної особи, у якого не залишилося спадкоємців, або ліквідація юридичної особи;

5) набрання законної сили рішенням суду про визнання недійсним трасту.

6) злиття єдиного довірного власника та єдиного бенефіціара в одній особі за умови, що траст був створений виключно для вигоди останнього;

7) інші підстави, передбачені законом, документом про створення трасту.

Іноді серед підстав припинення трасту називають смерть або ліквідацію довірного власника. Не сперечатимемося, що в певних випадках так воно і є, проте, як правило, такого роду подія є підставою для заміни одного довірного власника на іншого, оскільки однією з ознак довірчих правовідносин є їх тривалість і стабільність. Те саме можна сказати й про вчинення довірчим власником певної дії, яка призвела до втрати довіри до нього. Зазвичай це є підставою не для припинення трасту, а для зміни

довірного власника та притягнення його до відповідальності.

До другої групи належать *підстави, які залежать від волі сторін трасту*, тобто йдеться про передбачені законом або документом про створення трасту випадки, коли траст припиняється на вимогу установника, довірного власника чи бенефіціара або на підставі рішення суду.

Зрозуміло, що законодавство різних країн містить різний перелік підстав для зміни чи припинення трасту за бажанням сторін трасту. У статті, окрім положень англійського права, ми зупинимося також на положеннях «**Принципів, визначень і модельних правил європейського приватного права**» (*Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law*, далі – Модельні правила або DCFR) [1], які містять узагальнені підходи до регулювання трастових відносин у Європі.

Модельні правила містять окрему главу 9, присвячену припиненню та зміні трастів. Відповідно до ст. X.-9:901 DCFR, траст щодо фонду або частини фонду може бути припинений установником або вигодонабувачем відповідно до права, наданого умовами трасту; установником відповідно до правил ст. X.-9:903; вигодонабувачем відповідно до правил ст. X.-9:904; довірчим власником відповідно до правил ст. X.-9:908; унаслідок злиття прав та обов'язків відповідно до правил ст. X.-9:909.

Окремо варто зазначити, що **Принципи Європейського трастового права** (*Principles of European Trust Law*) [2] виділяють три категорії випадків припинення трасту: 1) весь траст щодо фонду передано бенефіціарам або він був використаний на цілі трасту; 2) не існує жодного бенефіціара або особи, яка існує чи ні, яка б могла стати бенефіціаром відповідно до умов трасту; 3) в силу реалізації особою свого права на припинення трасту.

Розглянемо більш детально можливі випадки припинення чи зміни трасту за волею сторін трасту або на підставі рішення суду.

1. Підстави для припинення та зміни умов трасту за бажанням установника. Усі *прижиттєві трасти* залежно від можливості внесення до них змін або їх припинення за бажанням установника можна поділити на дві великі групи: 1) відкличні трасти (*revocable trusts*) – трасти, які можуть бути змінені або припинені; 2) безвідкличні трасти (*irrevocable trusts*) – трасти, які можуть бути припинені лише за певних обставин, прямо передбачених в умовах трасту або визначених законом.

Спадкові трасти, тобто ті, які створюються на підставі заповіту й набувають чинності після смерті установника, можуть бути змінені або скасовані установником у будь-який момент протягом його життя. Єдиним обмеженням є умова, щоб нові положення трасту відповідали вимогам, які висуваються до заповіту. Такі вимоги можуть відрізнятися в різних країнах.

Якщо говорити про Модельні правила, то, як підкреслюється в ст. X.-9:903, факт заснування безоплатного трасту сам по собі не означає наявності в установника права припинити траст або умову трасту незалежно від того, що

траст був створений без передачі установником або установник залишив пожиттєве право на отримання вигоди.

Винятком із наведеного є два випадки. Так, установник має право припинити траст або умову трасту, якщо він безоплатно відчужений на користь особи, якої ще не існує. Очевидно, що йдеться про ще ненароджену дитину або компанію, яка планувалася, але з певних причин не була створена до кінця відповідно до законодавства, де вона мала бути заснована.

Крім того, траст, створений безоплатно на користь вигодонабувача – третьої особи, може бути припинений установником тією мірою, якою установник, якби він надав вигоду третій особі шляхом дарування, міг скасувати таке дарування. Як відомо, цивільне законодавство різних країн передбачає певні випадки, коли дарувальник має право вимагати розірвання договору дарування та повернення подарунку. Зокрема, це можливо, коли обдарований умисно вчинив злочин проти життя, здоров'я, власності дарувальника, його батьків, дружини (чоловіка) або дітей; якщо обдарований створює загрозу безповоротної втрати дарунка, що має для дарувальника велику немайнову цінність; якщо внаслідок недбалого ставлення обдарованого до речі, що становить культурну цінність, ця річ може бути знищена або істотно пошкоджена тощо. Перелік таких підстав у кожній країні може відрізнятися, проте якщо одна з таких підстав має місце у відносинах довірчої власності, установник має право припинити траст.

Вище ми говорили про підстави для припинення чи зміни відкличного трасту, проте складніша ситуація виникає стосовно *безвідкличного трасту*, тобто трасту, який може бути змінений або припинений виключно за наявності підстав, прямо передбачених законом або документом про створення трасту. Найчастіше причинами для цього можуть бути бажання досягнути певних податкових цілей, усунути певні обмеження в частині розпорядження трастовим майном у зв'язку зі змінами у фінансовому або податковому законодавстві, виникнення непередбачених обставин, смерть або інвалідність бенефіціара тощо [3, с. 1–15]. Як уже зазначалося, за загальним правилом, це неможливо. Водночас існують і винятки із цього правила. Законодавство різних країн і навіть штатів у США містить різні положення щодо можливості внесення змін у безвідкличний траст. Як правило, перелік підстав для цього є виключним. Крім того, це можливо у випадку згоди всіх бенефіціарів за рішенням суду.

Підстави для припинення та зміни умов трасту за бажанням бенефіціара. Зазвичай безвідносно до бажання установника чи довірчих власників бенефіціар має право припинити траст, створений на його користь, і вимагати передачі йому трастового майна за одночасного існування двох умов: 1) він наділений повною дієздатністю, 2) припинення не суперечитиме цілям трасту. Якщо ж у трасті декілька бенефіціарів, то згода на припинення трасту й передачу кожному з них належної їм частки майна має бути спільною та одностайною. Якщо ж один

або декілька бенефіціарів є неповнолітніми, недієздатними або такими, що не можуть повноцінно представляти й захищати свої права, то згоду на зміну чи припинення трасту від їхнього імені має надати суд.

Принципи, які визначають підстави для припинення трасту за бажанням бенефіціара, отримали в англійській судовій практиці назву правила *Saunders v Vautier* (1841), оскільки воно було сформульовано в зазначеній справі вперше. Відповідно до вказаного правила, «повнолітній бенефіціар (тобто старший за 18 років) при здоровому глузді, уповноважений на отримання всього інтересу за правом справедливості, має право вимагати від довірчих власників передати йому трастове майно й таким чином припинити траст» [4, с. 309]. У цій справі спадкодавець W заповів акції Східної Індії у траст, щоб акумулювати дивіденди, поки V не досягне віку 25 років, а потім передати капітал і накопичені дивіденди V. Коли V досяг 21-літнього віку він подав позов про передачу йому всього фонду. Під час розгляду справи суддя зазначив: «Я думаю, що цей принцип діяв неодноразово; там, де спадщина передбачає акумуляцію протягом певного періоду або де виплати відстрочені, спадкоємець, якщо він має абсолютний і невід'ємний інтерес у спадщині, не зобов'язаний очікувати закінчення зазначеного періоду, але може вимагати виплати в момент, коли він повноважений надавати законні розпорядження» [5, с. 407].

Наведене правило застосовується в невеликій кількості випадків. Водночас правила, які мають ширше застосування, були сформульовані протягом XIX століття. Вони поширилися на випадки, коли у спадковому чи прижиттєвому трасті, де є один або кілька бенефіціарів, бенефіціари мають право на спадщину. Для ілюстрації зазначеної ситуації Дж. Моффат наводить такий приклад: «Спадкодавець заповідає майно у траст на користь своєї дружини W протягом її життя, а потім на користь їхніх дорослих дітей X, Y, Z у рівних частках. Надалі W і її трое дітей можуть погодитися на справедливий розподіл фонду та вимагати від довірчих власників передати їм майно відповідно» [4, с. 310].

Модельні правила також визначають підстави для припинення трасту за бажанням бенефіціара. Так, у X.-9:904 DCFR передбачено, що вигодонабувач, який має повну дієздатність, має право припинити траст відносно існуючого виключно задля його вигоди фонду або частини фонду (тобто коли весь капітал і весь майбутній дохід від цього капіталу за умовами трасту можуть бути розподілені тільки на користь цього вигодонабувача або належного йому майна). Відповідно, декілька вигодонабувачів, наділені повною дієздатністю, мають спільне право припинити траст відносно фонду або його частини, що існує виключно заради їхньої вигоди. При цьому траст, створений на користь інших вигодонабувачів або досягнення суспільно корисної цілі, не може бути припинений відносно частини фонду, якщо це несприятливо вплине на траст стосовно іншої частини фонду.

Ст. X.-9:106 DCFR передбачає обов'язок установника або бенефіціара направити дові-

рчому власнику повідомлення про припинення трасту. Якщо передача можлива та законна, довірчий власник зобов'язаний негайно передати фонд або його частину відповідно до повідомлення про припинення. Якщо передача неможлива, оскільки це б вимагало надання невиділеної частки в активі, у якому створення часток неприпустиме, довірчий власник зобов'язаний, якщо це можливо та розумно, розділити актив і передати виділену частку або, якщо це можливо, продати актив і передати відповідну частку доходу. Траст припиняється тоді й такою мірою, коли здійснюється передача. При цьому припинений установником траст або його частина з моменту припинення діє як траст в інтересах установника.

Звичайно, довірчий власник повинен передати все трастове майно, а також прибутки від його управління. Проте він має утримати частину із цього майна для погашення боргів, що виникли під час виконання умов трасту, сплати винагороди самому довірчому власнику, оплату витрат на передачу, розподіл, продаж активу. Якщо ж особа, яка припиняє траст, самостійно виплачує всі заборгованості й витрати, право довірчого власника на утримання припиняється.

Модельні правила містять також спеціальні норми, які визначають порядок зміни умов трасту установником або вигодонабувачем. Так, згідно зі ст. X.-9:201, умови трасту можуть бути змінені відповідно до права, передбаченого умовами трасту. Крім того, установник або вигодонабувач, наділений правом припинити траст, має відповідне право змінити умови трасту в частині, яка стосується фонду або частини фонду, відносно яких траст міг бути припинений. Якщо в трасті існує кілька бенефіціарів, на його зміну має бути згода всіх. При цьому зміна не набуває чинності, поки повідомлення в письмовій формі не передане довірчим власникам.

У ст. VIII Принципів Європейського трастового права зазначено, що безвідносно до умов трасту, коли всі бенефіціари існують, визначені, мають повну дієздатність, якщо всі бенефіціари згодні, вони можуть вимагати від довірчого власника припинити траст або розподілити траст фонду між ними або їхніми представниками відповідно до їхньої вказівки. Проте якщо якісь майнові цілі установника мають продовжувати обслуговуватися, бенефіціарам може бути не дозволено припинити траст.

Підстави для припинення та зміни умов трасту за бажанням довірчого власника. Довірчий власник, за загальним правилом, не має права припинити траст. Проте в ст. X.-9:108 Модельних правил передбачені два винятки із цього правила. Так, якщо вигодонабувач має право припинити траст, довірчий власник має право направити йому повідомлення з вимогою реалізувати вказане право в розумний строк, установлений у повідомленні. Якщо вигодонабувач не виконає вимогу в строк, довірчий власник має право припинити траст шляхом передачі вказаному вигодонабувачу, а останній зобов'язаний прийняти його. Довірчий власник, якщо це передбачено іншими правилами,

має право припинити траст шляхом виплати грошей або передачі інших активів трастового фонду суду.

Щодо повноважень самих довірчих власників на зміну умов трасту, то Модельні правила не містять положень із цього приводу, проте практика англійських судів свідчить про таке. Довірчі власники мають право змінити умови трасту в тому випадку й тією мірою, як це передбачено документом про створення трасту. При цьому судова практика також передбачила запобіжні заходи. Зокрема, у справі *Society of Lloyd's v Robinson* (1994 р.) суддя наголосив, «що право на зміну умов трасту має бути використано з метою, заради якої він створювався, а не з розважливих міркувань сторін. Отже, те, наскільки довірчі власники вільні змінювати умови трасту, залежатиме від умов, які це право надають» [6, с. 140].

Підстави для припинення або зміни умов трасту за рішенням суду. В англо-американській правовій літературі та судовій практиці повноваження суду на зміну трасту передбачає два випадки: зміни, пов'язані з менеджментом та управлінням (*management and administrative variations*), і зміни, пов'язані зі зміною бенефіціарного інтересу (*variation of beneficiary interest*), що виникає з трасту.

Почнемо з першого виду повноважень. У судовій практиці Англії сформульовано принцип, що суд має право затвердити зміни умов трасту, пов'язані з управлінням трастом. При цьому суди не втручаються в зміну бенефіціарного інтересу. У справі *Chapman v Chapman* (1954 р.) зазначено, що юрисдикція суду обмежена двома випадками: «непередбачений випадок» (*emergency*) та «компроміс» (*compromise*) [6, с. 142].

«Непередбачуваний випадок» (*emergency*) може розумітися так, як було зазначено у справі *Re Jackson* (1882 р.), де довірчому власнику потрібно було отримати дозвіл на використання трастових коштів, щоб відремонтувати трастове майно, яке вже мало зруйнуватися. Більш широке тлумачення цього поняття міститься у справі *Chapman v Chapman* (1954 р.), де воно розуміється як «щось, що не було передбачене установником. Це означає, що суд повинен втрутитися, оскільки, якщо він нічого не діятиме, будуть не здійснені або порушені наміри установника» [6, с. 142].

У справі *Re New* (1901 р.), яка вважається хрестоматійною, трастове майно складалося з акцій компанії, розподілених на частки по 100 фунтів кожна. Суд дозволив зміну структури капіталу від імені неповнолітніх і ненароджених дітей шляхом поділу акцій на менші частки з метою полегшення їх подальшої реалізації. При цьому суд зазначив, що «у справах такого роду, які розумно можна вважати такими, що не могли бути передбачені або очікувані установником трасту, де довірчі власники розгублені через непередбачуваний випадок, що виник, і через покладений на них обов'язок діяти якнайкращим чином для майна та де згода всіх бенефіціарів не може бути отримана через те, що деякі з них не є повнолітніми або не існу-

ють, тоді в суду є право від імені всіх схвалити дії довірчих власників» [5, с. 408]. При цьому, хоча Апеляційний суд і дозволив зміну трасту, суддя наголосив, що таке втручання не належить до власної юрисдикції суду просто лише тому, що зміна буде на користь бенефіціарам [6, с. 142–143].

Варто окремо наголосити, що, за загальним правилом, надання судом дозволу на зміну умов трасту виключно з погляду, що це буде в інтересах бенефіціарів, не допускається. Зокрема, у справі *Re Tollemache* (1903 р.) суд відмовив затвердити зміну трасту лише через те, що вона мала принести фінансову вигоду бенефіціарам, оскільки в цій справі, на думку суду, не було «непередбаченого випадку» [5, с. 408].

Отже, суд має право змінити умови трасту у випадку настання обставин, які розумно не були та не могли бути передбачені установником у документі про створення трасту. Найчастіше це стосується випадків необхідності проведення ремонту власності. При цьому суд має право змінити траст лише тоді, якщо це в інтересах всього трасту й усіх бенефіціарів, а не одного або декількох із них.

Другий вид повноважень стосується зміни умов трасту, пов'язаного з бенефіціарним інтересом. Це можливо у двох випадках – у разі необхідності захисту чи утримання бенефіціарів (*maintenance*) або в разі досягнення компромісу («*compromise*»).

Про необхідність захисту або утримання бенефіціарів (*maintenance*) йдеться тоді, коли заповідач чи установник сформулював указівку так, що траст забезпечує передусім акумуляцію доходу. При цьому, якщо безпосередні бенефіціари не мають коштів, за рахунок яких вони могли б утримуватися, суд може припустити, що намір розумно забезпечити сім'ю має настільки першочергове значення, що він призначить утримання, ігноруючи умови трасту. Варто зазначити, що цей випадок не залежить від «непередбачуваності» випадку, а також повноліття бенефіціарів [7, с. 745].

Другий випадок, коли суд повноважений на зміну умов трасту, – це компроміс («*compromise*»), тобто затвердження умов досягнутої згоди у спорі щодо прав бенефіціарів. Загалом поняття «компроміс» тлумачиться досить широко, щоб дозволити суду затверджувати зміни прав бенефіціарів (справа *Re Downshire Settled Estates* (1953 р.). Водночас і ці повноваження суду є обмеженими. Зокрема, суд має юрисдикцію втручатися лише у «справжні спори» («*genuine disputes*») щодо інтересів бенефіціарів. Це означає, що суд має не втручатися в інтереси бенефіціара, а роз'яснити наміри установника [6, с. 143].

Однією з найважливіших судових справ є справа *Chapman v Chapman* (1954 р.), про яку вже згадувалося вище. У цій справі Палатою Лордів сформульовано правило, яке передбачало, що суд не має юрисдикції на схвалення зміни бенефіціарного інтересу від імені неповнолітніх або ненароджених осіб там, де немає справжнього спору. При цьому суд наголосив: «Суд має повноваження схвалити компроміс між неповнолітнім у спо-

рі, де останній є стороною через свого найближчого друга або опікуна ..., проте чи може категорія компромісу розповсюджуватися та охоплювати справи, де немає справжнього спору стосовно прав, а відповідно, немає й компромісу? Це є пошуком можливості змінити бенефіціарний інтерес у документі про створення трасту шляхом угоди між бенефіціарами, яка зобов'яже неповнолітніх і ненароджених осіб за рішенням суду. Це не функція суду – змінювати траст» [5, с. 412].

Пізніше зазначене правило було змінено Законом Англії про зміну трасту (*Variation Trust Act (1958 р.)*) [8]. Зазначений Закон значно розширив повноваження суду на зміну умов трасту, надавши йому право діяти від імені та на користь окремих категорій осіб, які не можуть самостійно представляти свої інтереси. Зокрема, відповідно до цього Закону, до таких категорій належать неповнолітні діти, недієздатні особи, невстановлені особи, ненароджені бенефіціари, а також дискреційні бенефіціари в захисному трасті (*discretionary beneficiaries in protective trusts*). Тобто в разі необхідності внесення змін до умов трасту суд може надати згоду на таку зміну від імені названих категорій осіб. Така згода може бути надана судом виключно за наявності фінансової або іншої вигоди для бенефіціарів, які представляє суд. При цьому поняття «вигода» може тлумачитися судом максимально широко.

Наведено цікавий приклад реалізації судом своїх повноважень при представництві інтересів ненародженого бенефіціара. У справі *Goulding v James (1997 р.)* Джун і Маркус Гулдінг – бенефіціари у спадковому трасті – звернулися до суду з проханням змінити умови трасту. Така зміна мала принести вигоду ненародженому онуку спадкодавця. Незважаючи на бажання та чіткий намір заповідача стосовно повнолітніх вигодонабувачів, суд затвердив зміну, оскільки вона була на користь ненародженої дитини. При цьому суд наголосив, що «суд має дискреційні повноваження затвердити зміну відповідно до Закону, навіть якщо домовленість або заповіт явно свідчать, що установник або заповідач не хотів відхилення він будь-якої конкретної умови трасту» [5, с. 417–418]. Ця справа є особливо важливою, оскільки презентує один із виняткових випадків, коли суд має право відступити від намірів установника та змінити умови трасту на користь бенефіціарів. Звичайно, за загальним правилом, це неприпустимо.

Відповідно до ст. X.-9:202-X.-9:203 Модельних правил, за заявою сторони трасту або особи, наділеної правом вимагати виконання трастових зобов'язань, суд може змінити умову трасту, яка стосується управління трастовим фондом, якщо існують підстави вважати, що зміни будуть сприяти більш ефективному та розумному управлінню фондом. За заявою сторони трасту або особи, яка б отримала вигоду, якби умова, що змінюється, була виключена, суд може змінити умову трасту, яка надає право на вигоду або можливість отримання вигоди особі, яка ще не існує (або умова трасту надає право на вигоду або можливість її отримання в далекому майбутньому або обумовлена настан-

ням малоімовірної події) або на цей час не відповідає умові про належність до групи осіб, яка обумовлює наявність права.

Якщо необхідно внести зміни у благодійний траст, то, відповідно до ст. ст. X.-9:204, за заявою сторони трасту або особи, наділеної правом вимагати виконання трастових зобов'язань, суд може змінити умову трасту, яка передбачає досягнення суспільно корисної цілі, якщо в результаті зміни обставин досягнення конкретної цілі, передбаченої умовою трасту, не може бути визнано допустимим та ефективним використанням коштів. При цьому така зміна має бути на користь загальних або конкретних суспільно корисних цілей, які установник вірогідно б обрав, якби заснував траст після зміни обставин.

Висновки. Зміна трасту можлива у випадках, прямо передбачених у документі про створення трасту або чинному законодавстві. При цьому законодавство й судова практика містять досить обмежений перелік випадків, коли допускається зміна умов чи припинення трасту за бажанням установника, довірчого власника чи суду. Як правило, ці випадки стосуються ситуацій, які установник не передбачив і не міг передбачити в документі про створення трасту; у разі необхідності представництва й захисту неповнолітніх, недієздатних та інших категорій осіб, які не можуть належним чином захистити свої права. Водночас бенефіціари, наділені повною дієздатністю й за умови наявності згоди між ними, мають право вимагати зміни умов чи припинення трасту з передачею їм трастового майна практично в будь-який час, звісно, якщо це не порушує умов самого трасту, а також прав незахищених категорій осіб.

Список використаних джерел:

1. Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law. Draft Common Frame of Reference (DCFR) [Electronic resource]. – Access mode : http://ec.europa.eu/justice/policies/civil/docs/dcfr_outline_edition_en.pdf.
2. Principles of European Trust Law. D.J. Hayton, S.C.J.J. Kortmann, H.L.E. Verhagen. Kluwer Law International. – 1999. – 215 p.
3. The Creation, Modification, and Termination of Trusts // Course Material. – 49 p. – [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.mypesepc.com/!PDFdocs/6035DTEXT.PDF>.
4. Moffat G., Bean G.M.D. Trusts Law: Text and Materials. – Cambridge. Cambridge University Press, 2005. – 1050 p.
5. Ramjohn M. Unlocking Trusts. – 2-nd ed. – Hodder Education, 2008. – 483 p.
6. McDonald I., Street A. Equity & Trusts Concentrate: Law Revision and Study Guide // Variation of Trusts. – P. 140–151. – [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.pbbookshop.com/media/filetype/s/p/1350093002.pdf>.
7. Oakley A.J. The Modern Law Of Trusts. – 8-th ed. – London : Sweet & Maxwell, Parker and Mellows, 2003. – 916 p.
8. Variation of Trusts Act 1958 [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/Eliz2/6-7/53/contents>.